

PEST, MÁJUS 31.

22. szám.

I. FÉLÉV. 1860.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: csütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. aust. ér.; vidékre postán félévre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. au. ér. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

A szántóvető ember.

A szántóvető ember járomba fogja az ökröt. A szentírásban egy gyönyörűséges ígéről tétetik említés a mindnyájunkat magához édesgető Üdvözítőnk szavaiban: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, úgy mond, kik fáradoztok, és terhelve vagytok, és én megnyugtatlak titeket. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű, és nyugodalmat találtok lelkeiteknek. Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű” (Máté 11, 28—30.).

Jézus Krisztus igája és terhe nem egyéb, mint az ő isteni tanítása, vagyis az evangelium törvénye. Erről mondja Üdvözítőnk, hogy gyönyörűséges, és könnyű. Nem is fogja azt soha nehéznek találni a jó keresztény; sőt mennél lángolóbban szereti Jézusát, annál gyönyörűségesebb lesz előtte az ő igája, annál könnyebbnek fogja találni az ő terhét. Ellenben a hithideg keresztény mindenkor nehéznek fogja tartani azt; s mennél gyöngébb tüzzel pislog Jézus iránti szeretete, annál visszataszítóbb előtte az ő igája, annál nehezebb az ő terhe. A szeretet nem ismer nehézséget. „A szeretet, sz. Pál apostol szerint, mindeneket elvisel, mindeneket elszenved” (Kor. I. 1. 13.). Vegyünk példát azoktól, kik valami földi jónak megszerzésében fáradoznak. Mennyi nélkülözést, mennyi nyomort, mennyi verejtéket nem áldoznak ők! és ezt mind nem találják nehéznek, mert a tárgy, melyért fáradoznak, kedves előttük; holott ellenkező esetben annak századrészt sem tennék meg, s a mi ott legesekélyebb fáradozás, itt elviselhetlen munkának tekintnék. A Jézust igazán szerető keresztény örömet viselendi az ő igáját, s könnyen fogja teljesíteni minden parancsolatát. Valóban jól mondja sz. Agoston, hogy „a mik nehezek mint munkálkodóknak, ugyanazok könnyűkké lesznek mint szeretőknek” (Ser. 10. de verbo Domini sec. Matth.).

Gyönyörűségeseznek találtatott Krisztus igája, könnyűnek tekintették az ő terhe hívei által nem csak akkor, mikor a szent béke olajága lebegett egyháza felett; hanem akkor is, midőn öldöklő gyilok suhogott felette. Könnyen türték Jézus szent nevéért a legborzasztóbb

kinokat az őtet szeretők. Nem volt nélkülözés, nem fájdalom, mit el nem viseltek volna miatta. Olvassátok a Szentek életét, s igazolva találandjátok ez állítást. Ugyanott, hogy többeket elő ne hozzunk, sz. Árkád vértanuról olvassuk, hogy midőn legiszonyosabban kinoztaték, darabonkint levagdaltatván kezei- lábainak részei, a kinpad körül állókhoz mondá: „Kevés mind ez, oh férfiak! annak, ki megtanult a halhatatlanságról elmélkedni. Hiu istenségeitek, kik nektek nem segínek, hagyjátok el; az én Istenemet, ki nekem erősítő malasztját adja, ismerjétek igaz Istennek. Kiért meghalni élet, szenvedni gyönyörűségnek” (Zalka. Szentek élete 1. köt.). Ime mily gyönyörűségeseznek, mily könnyen elviselhetőnek találta Krisztus igáját szerető bajnoka a legnagyobb kinok közepe. Téged, hála Istennek! nem visznek a kinpadra, nem fenyegettetel fogsággal, sem vagyonvesztéssel, sem bárminemű büntetéssel kereszténységed miatt: mégis nehéznek találd Jézus igáját nem csak a nagyobbakban, de, tájdalom, a legkisebbekben is. Lehet-e kevesebbet igényelni az egyháznak a maga hívtől, mint hogy ünnepe- s vasárnapokon az isteni szolgálaton megjelenjen? S te még ezt is tehernek nevezed? Oh, ha így, akkor soha ne merészed mondani, hogy szereted Jézust.

Valamint a föld bemunkáltatásánál szükséges, hogy az ekevas mélyen bocsáttassék abba, hogy így a gyomgyökerestől kiirtassék: úgy az embernevelésnél is okvetlen megkivántatik, hogy annak ne csak szellemi, hanem érzéki tehetségei is műveltsenek ki, vagyis, hogy ne csak elméjében, hanem szívében is kiképezett legyen. Vajha oly nagy gond fordítatnék az embernevelésre, a milyent a földművelésre fordítani szokás! Mig azonban a földnek felületes beszántásával meg nem elégszenek, az embernevelésnél a felületes nevelést elegendőnek tartják. Ez azon kárhuzatos mohóság, melylyel kapva kapnak rajta némely keresztény nevelők és szülők, hogy gondjaikra bizott növendékeik feje minél több világi tudományjal teljék meg, keveset törődve vele, hogy a valóságban is alapos oktatást nyerjenek; elfelejtkezvén róla, hogy az Isten képére teremtet ember lelkének ez leg-szükségesebb tápláléka; elfelejtkezvén, hogy „nem csak

kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely az Isten szájából ered“ (Máté 4, 4.). Igenis, az Isten igéje azon elkerülhetlenül szükséges tápláléka lelkünknek, mely nélkül ez nem élhet; ez azon egyedüli eszköz, melylyel a szív mélyeig hathatni, s mely által ez egyedül kimivelhető. E nélkül a világi tudomány csak éretlen gyümölcs, mely betegséget s halált is hozhat az ember lelkére. Ne gondolja tehát senki is, hogy jól nevelte gyermekét, ha ennek csak elméjét képezte ki; valamint ne gondolja senki is, hogy jól mivelte be földjét, ha ennek csak fölületét kaparta fel. Más szükséges még ide. Szükséges tudnillik, miszerint nevelési ekevasunk egész a szív mélyeig hasson, hogy így az abban feneklő vétke gerjedelmek gyökerestől kiirtassanak, különben soha nem számíthatunk jó aratásra, erkölcsös életre.

Emlékezzetek meg oh ker. nevelők! hogy az ember az eredendő bűnnek elkövetése után valamint elméjében, ugy szívében is megromlott; s hogy e szerint szükséges őt nem csak elméjében, de szívében is kimivelni, különben csak bojtortját fog teremni, mely nem egyébre, mint tüzre való. A ki szívében nem mivelt, az az elméjével fölfogott dolgok megítélésénél csak a rossz gerjedelmeket, a rendetlen vágyakat fogja zsinórmértékül venni. S így a test bölcsesége szerint ítélvén minden dologról, lehet-e várni tőle, hogy istenes s jámbor életet éljen? lehet-e csodálkozni rajta, ha minden kikiáltott tudományossága mellett is embert lealacsonyító dolgokra vetemedik? Mert ha azon földön, mely csak felületesen szántatott meg, jó termést soha várni nem lehet: a felületesen mivelttől sem várhatja senki, hogy erkölcsös életü legyen.

Sokszor a „mivelt.“ vagy „nevelt“ nagyjelentőségű szócskák azokra is pazaroltatnak, kik arra legkevésbébb érdemek. Mielőtt tehát ezen melléknevekkel valakit illetnél, minthogy sok álmivelt is nagyon, jól vizsgálj meg, milyen magaviseletü az ember? „Gyümöleseikről ismerhetitek meg őket,“ mondja Üdvözítőnk az álprofétákról. „Valljon szednek-e a tövisről szőlőt, vagy a bojtortjáról fügét? Így minden jó fa jó gyümölcsöt terem; a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem“ (Máté 7.). A világ kigondolta illemszabályok még nem teszik miveltté az embert. Lehet valaki bármily kedves a társalgásban, dicsekedjék bár szép észszel s olvasottsággal: ha mindamellert mégis vallástalan, az soha igazán, hanem csak látszólagosan, vagyis felületesen miveltnek nevezhető. Valamint tehát a földmivelésnél, ugy az embernevelésnél is szükséges, hogy mélyen bocsássuk be annak szívébe a nevelés ekevasát.

A szántóvető ember azért igyekszik jól beboronálni a bevetett magot, nehogy azt vagy a madarak főlemészzék, vagy a szél fölkapja és tova vigye. Ily nagy gonddal kell megőriznünk a szívünkbe vetett isteni tanítást is; mert szintugy keringetik szívünket is az álbarátok, szintugy ki van téve szívünk is a forgó szélnek. Ki nem tudja, mily sokszor vétetiünk körül efféle ragadozó madaraktól? Csóka-szemmel szokták vizsgálni szívünk földjét, ha nem találtaik-e benne egy jó magocska, melyet kilophatának. Az álbarátok egész seregétől vétetiünk körül, kik lesve lesnek szívünkbe, mi módon lehetne abból a jó szemet kivenniök, s helyébe galád elveik konkolyát hinteniök, hogy így elvbarátaikká alakíthassanak át minket. És mily sok keresztény társunkra

akadunk, kik elég balgatagok lévén, minden válogatás nélkül minden jött-mentnek kitérni szívöket, kiragadni engedik onnét mindazt, a mi szent és erényes, hogy helyébe mindaz, a mi rossz és galád, tétessék le. . . Erre csakugyan Krisztus Urunk szavaival lehet mondani: „A világ fiaí eszesebbek az ő nemökben a világosság fiaínál“ (Luk. 16, 8.). Napjainkban a ki ilyen módon ki nem akarja tártni szívét, képmutató- s embergyűlölőnek bélyegeztetik a világ által. S hogy így meg ne bélyegeztessenek, sokan vannak, kik párszori szóváltás után a legfeszlettebb életü emberekkel baráti viszonyba lépnek, s odaengedvén szívöket, minthogy nem sokat törődnek az abba vetett jó magnak megőrzésével, azt az álbarátok orzó kezére bizzák, kik aztán oly magot vetnek helyébe, melyben nem lesz köszönet. Helyesen int tehát minket a böles, mondván: „Ne tárd ki minden ember előtt szivedet, mert szinlett jó akarátja által gyalázatba ejthet téged“ (Sirák 8, 22.).

De azért is szokás jól beboronálni a bevetett földet, hogy az abba vetett magot a szél föl ne kapja, s tova ne vigye. Valamint az anyagi, ugy a szellemi világban is vannak időszakok, melyekben lassu s langyos szellő fujdogál — s ezek a Krisztus egyházának békenapjai; vannak ismét napok, melyekben szélviharok dühöngnek — s ezek az egyház üldöztetésének napjai. Van fuvalom, mely által tisztul a lég — s ez Krisztus szelleme; van légrontó sirokkó — s ez a világ szelleme. Tőlünk függ már most, melyiket bocsássuk be a szívbe. A Krisztus szellemével áthatott ember sz. Ágoston tanácsát követve, „óvakodni fog azoktól, kik a világ szelleme szerint és nem az Isten szerint, ki által maga a világ lett, bölcselkednek“ (De Civ. Dei I. 8. cap. 10.). Be fogja tehát zárti szívét a világ szelleme elől, valamint szobáink ablakait bezárni szokás a megromlott, bűzhödt küllevegő elől.

A keresztényellenes világ szelleme keresettnél keresettebb módokat talált fel, hogy az aluszékony keresztény szívébe lopózhassék. Leginkább a ferde irányu, regényalakban szerkesztett olvasmányok által gyakorolja e gonosz mesterségét. Jaj annak, ki készületlenül hozzálát az ilyes művek olvasásához! Annak szívéből rövid idő alatt el fog hordatni a jó mag, s helyébe egy más vettetni, mely semmi kilátást sem nyújthat jó aratásra.

A tavaszi szellő kieslván a házból a gyöngye testü leánykát, kellemes lanyha idővel keesgetti; a miért is csak könnyedén felöltözve, kimegy a szabadba: a test érzékeinek kedvező, mulattató olvasmány magához édesgeti a hitében gyöngye keresztény embert, s ez bizván saját erejében, készületlenül hozzálát a világ szellemében irt könyvnek olvasásához. Hiában inti a leánykát édes anyja, hogy ki ne menjen oly könnyü öltözékben a szabadba, minthogy a hűvös tavaszi szellő megárthat gyöngye testének: hiában inti az egyház is a maga hívét, hogy óvakodjék a keresztényellenes művek olvasásától, mert bármily sokat is ígér címök, mindamellert méreg rejlik bennök, mely megárt gyöngye lelkének. A gondos anya haza hívja leányát; de a könnyelmü leány kérve kéri anyját, hagyáná tetszésére élvezni a gyönyörü napot: hiában inti az érintettük könyvbe merült hívét az egyház, hogy ideje lenne már a regényolvasással fölhagyni, s

komolyabb-, hasznosabbak után látni. Ő nem hallja ezt, mert annyira el van bájolva az erkölcsvesztegető regény által, hogy ezzel ébred, ezzel reggeliz, ezzel ebédel, ezzel vacsorál, ezzel végtére el is alszik; ez reggeli, ez déli, és estvéli imája. Nem ok nélkül félté oly nagyon leányát a gondos anya; a gyöngye test, mert nem volt még annyira megedzve, hogy az élesebb levegőt is kiállhassa, meghült, s tüdőlobba esett: nem ok nélkül félté az egyház is a maga hívét, mikor ez a Krisztus szellemével ellenes könyvek olvasásához fog. Ismeri gyöngeségét, rozsravaló hajlamát; tudja, hogy ha csak erősen nem áll hitében, az olyatén művek szelleme kikapja szívéből a jó magot, az isteni szót, s így örökre boldogtalanná teszi őt. Igen jól int tehát a nagy apostol: „Meglássátok, ugy mond, hogy valaki benneteket el ne ámitson a bölcsekedés és hiábavaló költemények által, emberi hagyományok szerint, és a világ szelleme szerint, de nem Krisztus szerint“ (Koloz. 2, 18.). Sz. János apostol pedig mondja: „Ne higyetek minden léleknek, hanem szorgalmasan vizsgáljátok meg: valljon Istentől származnak-e a beszélő szellemek? mert sok hamis tanítók járnak körül e világon“ (Ján. I. l. 4, 1.).

Haffner Ignác.

A „Szüz-Virágok“-ból.

Nekem legkedvesebb
Madaram a fecske;
S nem bánom, ha fészket rak is
Az ereszetemre.
De van egy nagy vétke,
Haragszom rá érte,
S e miatt lesz, hogyha lesz, a
Barátságának vége.

— Fecske madár, fecske,
Hogyha elmégysz őszszel,
Ugy mihozzánk, magyarokhoz
De minek is jössz el?!
Hogy tudod itt hagyni
Ezt a drága földet,
Hol a fű s fa a dicsőség
Napfényétől nőnek?!

Nem tudod, hogy e föld
Magyarok hazája;
S felede, hogy e hazának
Ki a pátronája?...
Édesb itt a halál,
Mint máshol az élet; —
Fecske madár, én tégedet
Sohisem követnélek.

Vagy ha volna ország,
Melylyel eleserelném:
A menny volna; s ráadásul
Arra is kiképném:
Hogy engem mindennap
Szüz Anyám elébe
Bocsássanak, hogy lelkemből
Imádkozzam érte!

Kuthen.

Bohó Kata.

— Életkép. Folytatás. —

Oláditól.

— Szegény Bohó Kata — kezdé beszélni ismerősöm — falunkban a legszebb, leggazdagabb leány volt; egyetlen magzata, s örököse Gyöngy Pistának. Anyja, a jólelkű Panna asszony korán elhalt, s így a leány nevelése egészen atyjára maradt.

Szerencsétlen azon leányzó, kit a sors édes-anya nélkül kényszerít fölnevelkedni. — Az édes-anya örangyala gyermekeinek: mindig köztök van, látja cselekedeteiket, kilesi gondolataikat; ha legkisebb hibát sejt szívökben, azonnal siet csirájában elfojtani a gonoszt, nehogy az kifejlődvé, megmérgezze a tapasztalatlanok életüdvét. — Az apa, hivatásánál fogva, inkább csak felügyelő a nevelésben, mint nevelő. A külső gazdaság, a hivatalos foglalkozás sokszor eltávolítja házi tüzhelyétől; s mire haza kerül, gyermekei szívét idegen befolyás által nem ritkán hiterkölesileg megmérgezve találja. Hát ha még e mellett az apa könnyelmű, vagy éppen vallástalan! Oh ekkor vajmi gyenge alapra fektetik a nevelés szent ügye! s éppen nem lehet csodálni, ha csak erkölcsi korcsokat képezhet a család gyermekeiből.

Gyöngy Pistáról ugyan nem lehet mondani, hogy vallástalan; de szigorú becsületérzése mellett egy kissé könnyelmű s hiu volt egész-helyes gazdaságára, cserépszindelyes házára s arra a sok marhára nézve, melyek csakugy hőmpölyögtek kövérségök miatt az istállóban. Nem esoda tehát, ha ezen hiúságának tömjénezve, Katiczáját is szinte a tulságig cifrázta. Nem volt az a drága ruha, melyet egyetlen leányának meg nem vett volna, csakhogy a jövő vasárnapon ő legyen legszebben felöltözve.

El is érte a hiu apa célját; mert Gyöngy Katicza cifrázkodását senki leánya sem volt képes utánozni. De éppen ez is volt oka, hogy leány-pajtásai nem örömet társalogtak vele, s gunyosan csak „paraszt kisasszony“-nak czimezték.

Az öreg lelkész látván, hogy a gyermek-leánykából már-már serdült hajadon lesz, s a fényűzés korával együtt növekedik, több izben figyelmezteté mind a leányt, mind atyját: hogy a szerföltött cifrázkodás soha sem vezet jóra; hogy egy véletlen szerencsétlenség fölemésztheti a dus vagyont, s akkor könnyen megeshetik, hogy a drága ruházathoz szokott leány tilalmas, sőt vétkes utakon iparkodik majd megszerezni imádott bálványát, a cifra ruhát!

Ezelőtt két évvel, éppen Nagyasszony napján, különösen magához hivatá a jó lelkész az atyát, s komoly beszédbbe eredett a leány jövője fölött.

— Ejh édes tisztelendő uram! — mondá ekkor Gyöngy Pista bátyánk — én azt tartom, hogy a pénz emberség, a ruha tisztesség. Szép gazdaságom mellett egyetlen gyermekem van, s ha ezt is csak foszlányokban járatnám, hát akkor mire költeném vágyonomat? A cifra ruhában is lehetünk erkölcsösek; én nem is hiszem, hogy tisztelendőségednek lehetne kifogása leányom erkölcsé ellen. De sőt magam tekerném ki a nyakát, ha valaha szegényt hozna becsületes házamra.

— Jól van, jól, Gyöngy gazdám! — felelé a lelkész — nem is mondom én, hogy rongyosan, piszkosan járassa szép leányát, kivált most, midőn maholnap becsületes kiházításáról kell gondoskodni; de minek az a sok selyem szoknya, bársony kötény, s az a 25 pftos nagy terítő? A paraszt leánynak jól áll ám a karton- vagy orleans-szövet is. Talán majd az unokák nagyon is igénybe veszik kelmed gazdaságát, s nagyon jó lesz ám akkor elővenni a megtakarított szép tallérokat, vagy azokat a pattogós bankókat! —

— No, már édes tisztelendő uram! — viszonzá Gyöngy gazdánk — a mi a ruhát illeti, csak bizza azt rám. Mig kikerül gazdaságomból a ruha ára, csak hadd viselje magát tisztességesen az én Katiczám. — Hanem a mi kiházítását illeti, már magam is gondolkodtam felőle. De a tizenhat éves leányt még nagyon fiatalom asszonynak; pedig az új ispány ur igen is utána esett. Naponkint meglátogatja szegény házunkat, s ki is jelenté, hogy műhelyt magát rendezendi, s egyet-mást eligazít a házánál, tüstént haza viszi a gaz-gyöngy-ét, mint szokta mosolyogva leányomat nevezni.

A lelkész hallván ezen utóbbi nyilatkozatot, komoly redőkbe szedé homlokát, s mint ki valami vészes tervnek jó nyomába, megvakarta fejét, egy baljóslatu fohászt hallatott, s arról kezdett gondolkodni: vajjon figyelmeztesse-e a könnyelmű atyát az uri eselre?

— Ejnye édes tisztelendő uram! — szakítá meg a csendet Gyöngy Pista — most meg be elállt a szava! — Talán csak nem akad fön azon, ha egy olyan szép és gazdag leányt, mint az én Katiczám, épen egy ispány akar nőül venni? Talán azt gondolja tisztelendőséged, hogy a paraszt leány nem tud asszonyság lenni, ha kidukál neki a szerencse azzá lehetni? — Szeretném egyszer tisztelendő uramat szegény házammal látni, tesszem egy kis oszonnára, hogy meggyőződhetnék: mily jól tudja már elkészíteni a kávé az én Katiczám. — No, mert lássa tisztelendő uram! az ispány urnak is van ám annyi esze, hogy minden tanítás nélkül mégsem vihetné házába a leányt; és azért tulajdon huga által taníttatja.

— Ejh édes Gyöngy gazdám! — válaszolt a lelkész — nem azért állt el az én szavam, mintha ócsárolni akarnám az ispánynak, mint urnak házassági szándékát a kelmed leányával; mert az uri-nem csak úgy boldog lehet a paraszt nővel a szent házasságban, mint az ur-hölgygyel, ha illő nevelésben részesült az. Nem is teremtett a jó Isten az emberiség szaporítására csak urat és ur-hölgyvet, vagy parasztot és paraszt nőt, hanem némileg elkülönítve férfit és nőt, a kik bármily rangból valók legyenek, mégis boldogíthatják egymást, ha komoly szándékból a religio szabályai szerint kelnek össze. — De megvallom őszintén, hogy az ispány urnál a komoly szándékról kételkedem. Hogyan is kötné le magát holtág egy nőhöz az, ki a religio szent köteleit csak papi találmányoknak állítja? a ki az emberiség kétféle nemét csak kölesönös kéjeszközüil teremtettnek hiszi? a ki a templomokat szükségtelen épületeknek nézi? — Vagy mikor látta kegyelmed a mi ispány urunkat valaha a templomba menni, és ott misét hallgatni? Vigyázzon kelmed! a házasság örve alatt go-

nosz esel lappang, melyben kegyelmed családja még nyakát szegheti.

— Ne aggódjék arról édes tisztelendő uram! — felelé meghitten Gyöngy Pista — majd lesz nekem annyi eszem, hogy évekig nem hagyom bolondíttatni leányomat. Ha valami más czélt veszek észre, fogadom, hogy kiadom ispány uramnak az uti czédulát. — A mi pedig vallástalanságát illeti: már én is többször mondtam neki, hogy még soha sem láttam a templomban; de ő mindig csak a sok dolgot okozza, miket még vasárnapon is kell végeznie.

— Épen ebből láthatja kegyelmed — viszonzá a lelkész — hogy ő vallástalan. Mert egy jó kereszténynek nem lehet más dolga vasárnap- és ünnepenkint, mint Isten imádása a templomban. A ki még ily napokon is talál szolgálai munkát, az a religio kötelmei- és tanítmányaival nem sokat törődik; a ki pedig ezekkel nem törődik, annak nem lehet hinni; mert semmi sem kötelezi lelkismeretesnek lenni. Azért még egyszer mondom: vigyázzon kegyelmed! A sátán elszabadult a lánczról, hogy áldozatokat kerithessen körmei közé. Most többet nem szólok; majd nem sokára kitünik a szeg a zsákból.

— Köszönöm tisztelendőségednek figyelmeztetését — zárá be a beszélgetést Gyöngy Pistánk, a lelkész kezét bucsuzásul megcsókolva — de valami aljasságot csak nem tennék föl arról a jószívű ispány urról. Hanem iszen azért majd mégis kordában tartom én a leányt. — Most jó éjszakát kívánok!

A lelkész az elmenő után bámulva rázogató fejét, s nem győzött eléggé csodálkozni azon, hogy mennyire hiu lehet egy atya, kinek a szerencse egy kissé többet adott, mint másoknak!

(Folytatása következik.)

Falusi beszélgetések.

II.

Molnár (az isteni-szolgálat után a templomból kilépett kántornak köszön). Szerencsés jó reggelt kívánok, kedves kántor ur!

Kántor. Hasonlót kívánok kelmednek is, molnár gazda. **Molnár** (dicséretét fejezi ki a templomban látott iskolakötelezett gyermekekről). Be sok szép, jó és boldog gyermek jár most iskolába.

Kántor. Hát iszen csak is azért jár iskolába a gyermek, hogy szép, jó és boldog legyen. De — ha merem kérdeni — tudja-e molnár gazda, mi teszi széppé, jóvá és boldoggá a gyermeket, illetőleg az embert?

Molnár. Hát a nevelés és oktatás. Mert a nevelés az emberre nézve az, mi művész vésője a nyers és durva anyagra nézve. A véső az ember gyönyörködtetésére remekműveket állít elő; a nevelés meg az emberiségnek becsületes és művelt embertársakat, a hazának hűséges és munkás polgárokat, az egyháznak istenfélő és engedelmes keresztényeket képez.

Kántor. Jó, jó molnár gazda! de milyen nevelésről beszélte ezt?

Molnár. Milyen nevelésről?

Kántor. Igen ám; mert kétféle lehet a nevelés: rossz, vallástalan; és jó, vallás-erkölcsi nevelés. A vallástalan nevelés értelmetlen, de boldogtalan egyéneket szül: míg ellenben a vallásos és erényes ember lehet ugyan szerencsétlen, de boldogtalan soha. Minthogy

Békesség s boldogság angyala száll az erényre,
Vétekűzésre pedig kárhozat ürdöge ront.

De különben is nincs nagyobb átok a rossz nevelésnél ¹⁾; ellenben nincs nagyobb áldás a jó nevelésnél ²⁾. Hisz-e azt molnár gazda?

Molnár. Nem csak hiszem, de tapasztalom is, hogy bizony a vallásos nevelésnél nincs nagyobb kincs, melyet sem a moly, sem a rozsdá meg nem emészt, sem a tolvajok el nem lopnak, mint minden más földi kincset. Nevelés, nevelés, jöjjön el a te országod, s boldogítsd az emberiséget!

Kántor. Boldogitaná is a vallásos nevelés az emberiséget, csak általános elterjedést nyerhetne; de mikor a köznép általán nem ért a neveléshez, és különben is a szünetnélküli munkától elfoglaltatva a szülők, gyermekeiket vagy egészen neveletlenül hagyják, vagy rozirányu nevelést adnak nekik. Mit tegyenek tehát a szülők, hogy mégis részestüljenek gyermekeik a legnagyobb kincsben, a vallásos nevelésben?

Molnár. Mit tegyenek? Azt la (rámutat az épen iskolaházba menő tanoncokra), mit ezen ártatlan gyermekek jóra való szülői.

Kántor. Vagyis hogy rendszeren iskolába járassák gyermekeiket a szülők, akarja mondani, ugy-e?

Molnár. Igen, igen; el kellene ismerniök a szülőknek, hogy az iskolák hasznos intézetek, és föl kellene azokat használniok gyermekeik javára.

Kántor. Azt helyesen mondja molnár gazda, hogy az iskolák hasznos intézetek. Mert csakugyan az iskola azon hely, hol a gyermek olvasni tanul; az épületes olvasás pedig tágitja ismereteit, nemesíti szívet. Iskolában tanulja meg a gyermek gondolatait rendbe szedni, azokat szóval, sőt írásban is helyesen előadni. Iskolában ébresztetik föl a gyermekben a felebaráti örömeik és szenvedések iránti részvét, s a rend, tisztaság, hűség és igazság iránti érzet már gyenge korában gyökeret ver. Iskolában fejtetnek ki a szeretet és barátság leggyöngédebb érzelmei, melyek nélkül a társadalomban méltó helyet senki el nem foglalhat, annál kevésbé tölthet be. Szóval iskolában oktattatik a gyermek az emberi ismeret összes ágaira, s ott nyer tudomást végzetléről, hogy mint hasznos polgára a földnek, örök polgárává váljék a mennyeknek. Ily hasznos intézetek lévén az iskolák, az egyház és az állam tehát nem hiában sürgetik az iskoláztatást télen és nyáron; miért is hálával kellene a szülőknek e jót fogadniok, mit az iskola által az egyház és kormány nyújt, és különös gondnal azt gyermekeik boldogságára fölhasználniok. Vannak ugyan előkelő és tanult, tudós szülők, kik meg tudják az iskola hasznát itélni, azért nagyon is azon vannak, miszerint gyermekeik iskolába járjanak. De fájdalom! sok oly szülő van még, ki maga iskolába sohasem járt, és azért az iskola hasznát át nem látja, s nagyon el van foglalva minden tanulással ellen, csak is azt gondolván: Én sem tudok olvasni, miért legyen hát a fiam jobb, okosabb? — mi más szavakkal anynyi: apja is sz. . . Isten boesá. . . — hogy azt mondom — legyen tehát a fia is az. Sőt még az írni-olvasni tudó szülők közt is sok oly gondatlan és lelkismeretlen, hogy nem csak nyáron, hanem télen is rendetlenül küldi gyermekét az iskolába, holmi, kihallgatásra sem méltó kifogásokkal állván elő: nagy a hideg, rossz az idő, hogyan küldhetném kedves magzatomat iskolába, hisz az ebet sem lehet kihajtani. Itt a tavasz — a fiu örízze a libákat; itt a vásár, a káposztavágás, a fiu nem mehet iskolába. Az ily nem iskolázott magzatokból lesz aztán a sok fajankó, káromkodó betyár, kasza-kapa kerítő, naplopó, rabló, tolvaj, gyilkos, és végre akasztófa-virág.

Molnár. Kedves kántor ur! De helységünkben csak nem találkoznak oly hanyag szülők, nem iskolázott gyermekek?

Kántor. Nem, hála Istennek! mert a plebános ur ugyan csak iparkodik a szülőket az iskola, a tanulás és nevelés szükségés és hasznos voltáról meggyőzni templomban, gyóntatószékben, otthon, uton-utfélen. És, Isten áldja meg jótéteményciért! tehetségéhez képest szintén nem mulasztja el a gyer-

¹⁾ Szakavatottan fejtegették e mondat az 1859-ik évi „Katholikus Néplap” 27. 28. számában; „Lefaragott rovások a közeletből” czím alatt.
²⁾ Ugyanott 49. 50. számban.
M. J.

mekeket holmi apró ajándékokkal is az iskolába édesgetni. Aztán meg bizony arra is ügyel ám, hogy a tanító kötelességét szentül teljesítse. Sőt maga is gyakran eljár iskolába oktanni a gyermekeket, kikről is minden hónap végén a szorgalmi jegyzőkönyvet átveszi tőlem; a mikor is aztán az első ízben hanyagságban talált szülőket komolyan megintí, a már megintetteket átadja jegyzékben a világi hatóságnak, melynek mulaszthatlan kötelem a hanyag szülőket minden gyermeknek minden egyes kimaradásáért legalább is tíz ukrajeczárnyi bírsággal, vagy ha esőkönnyöséget tapasztal, még többel is megbüntetni. Ah! a sok beszéd között majd el is felejttem, hogy már is bementek az iskolába a tanoncok. Isten velünk a viszonlatásig!

Mintai József.

Városi levelek.

XVI.

„Szenteld meg az 50-ik évet, mert az örömnap.”
Mózes III. k. 25. 10.

Pécs. Aránymisés papok megyénkben. — Az ünnepelt naphós. — Hartmann Péter. — Diadaliv és üdvözlő beszéd. — Megható isteniszolgálat. — Vörös öv és meglepetés. — Kivilágítás és fáklýás zene.

Midőn nagy erdőket irtanak az erdészek, itt-ott irányul meghagynak néhány magasabb s terebélyesebb fákat. Ezek nyomán könnyebben tájékozhatják magukat; egyuttal e fák a késő utódoknak is hirdetik hajdani nagyságukat. A jó Isten is meghosszabbítja némely ember életét, hogy még a harmadik nemzetségnek is hirdessék a régi időket. Tiszteletteljes öreg kort ajándékoz nem ritkán a lelkipásztoroknak, hogy híveik között legyenek egy élő predikáció, s hirdessék nekik: hogy a régi időben is találkoztak gonoszok, de gonoszságukban elveszték. Voltak vallásgunyolók, de sok tévedés után az isteni malaszt segítségével több is belátták, hogy hiuságok hiusága, és minden csak hiuság Isten szeretete nélkül. Voltak jók is, kik tisztelettel, istenesen éltek, és jámbornul haltak is meg. Szóval egy öreg falusi lelkipásztor ősz ezüsfürtjei, lassu járása, reszkető kezei, dadogó hangja nem tevesztheti el hatását. Eszébe juttatja minden embernek azon sok szép tanítást, melyekkel egész életén át táplálta híveit. És ha ugy, mint sz. János, előrehaladott kora miatt néhány bágyadt szón kívül nem mondhat is mást, néha többet használ, mint más fiatalabb hosszú beszéde. Megyénk, hála Istennek! jelenleg — a mi ritkaság — tíz aránymisés papot tisztelhet, és pedig mind életben és jó egészségben.

Legujabban Bozsok nevű szép faluban tartotta meg a helybeli plebános felszázados áldozati emlékének ünnepét, mely oly jó hatást gyakorolt, hogy nem helyeselhetjük azoknak tétét, kik esupa szerénységéből egészen esendben tartják meg se-cunditiájokat. Ápril 22-én, húsvét után II. vasárnap, reggel 5 órakor az imárai harangzó után a mozsarak durranása hirdeté a fölbredőknek a nagy napot. Az egész környék papjai és hívei eleve értesítettvén az ünnepélyről, ide siettek. Reggeli tíz órakor harangok zugása, mozsarak moraja közt indult a menet a plebánialakból a nagy, szép s eleve földszített egyházba. Elül vitetett a kereszt, ez után az iskolások, 24 fehérbe öltözött és lilimot vivő leányka, papok, végre az aránymisés követekezett. A templomajtó előtt egy díszes diadaliv volt fölállítva, mely a község becsületére vált. Igen szép, ha a nép tudja méltányolni egy öreg lelkipásztor érdemeit, ki ugyan a szende ibolyaként némaságban szórja illatát, titkosan munkálkodik, nem esap lármát működéseivel, de gyógyítja a lelkek sebeit, művei föl vannak jegyezve az élet könyvében. És ha némely világi szereti is kürtölni a papok könnyű, semmittevő életét, de a józan gondolkozásu elismeri, hogy embereket nevelni mindennél nagyobb mesterség, nagyobb érdem! — A diadaliv fölírata ez volt: „A bozsoki hívek kedves lelkipásztoruknak hódolatból.” Itt megállott a menet, és Gálos Vilma kisasszony, ki nem rég szabadult ki a pécsi „Notre-Dame”-intézetből, érzékenyen tolmácsolta a jó öregnek érdemeit, halát rebegvén a fiatalság nevében sok fáradságáért. Varga Mari pedig üdvözlő-beszéde

közt koszorut nyújtott át a nap hősenek azon hervadhatlan koszoru jelképeül, melyet az Isten a másik világon fog neki át-nyújtani. A templomba érve az aranymisés, a „Téged Isten dicésünk“ énekét zengedezte; mire a nép gyönyörűen énekelt. Nem tarthattuk magunkat vissza a sirástól, meggondolván, hogy ez valódi „sacrificium vespertinum“ estvéli áldozat. — A jó öregnek utolsó lelki s földi ünnepe. Istenem, mily sok az 50 év! És mégis álomként röpült el. Mennyi történt e fél századon át! . . . Ki éri meg közülünk? Hol leszünk 50 év múlva? — Evangelium után szöszékre lépett nt. P. F. plebános, és a vasárnapi evangéliumból: „Én vagyok a jó pásztor“ — kiindulva, hatalmas beszédet mondott. Beszéd között az aranymisés is néhány szót intézett híveikhez, mely mélyen szíveikbe vésvé marad egész a sirig. Sz. mise alatt a jól betanított ének a tanító ügyességéről is bizonyosságot tett. Sz. mise végével először paptársaira, azután rokonaira, végre az összes népre adá az áldást. Igen érkevény jelenet volt, midőn a szöszékről olvasá a szép áldást, mellette állottak a keresztvivő pap, vezetője ngs Finta György t. kanonok és a két szerpap. A templomból kimenet a főnemlétt bemeneti rend tartatott szem előtt. A diadalivnél a helység bír-ája emelt szót, a nép nevében tolmácsolván érzelmeit.

Az ajatosság után délutáni 1 órakor az összes vendég-koszoru megvendégteltetett. Ebéd alatt a kertületi esperes felkőszönté az aranymisés papot, ki megköszönvén valamennyinek szíves leereszkedését, élteté szentséges atyánkat, IX. Pius, ő Főlségét, ő eminentiáját, ki bozsoki plebánosnak nevezé ki, ő méltóságát, megyénk püspökét stb. Erre fölolvastatott a ráczmeeskei hívek levele, kik irásiban üdvözlötték a nap hőset, ki 32 évig volt egykor plebánosuk. Meglepőbb jelenet volt, midőn fölolvastuk ő méltóságának, kegyes püspökünknek levelét, melyben üdvözlé az aranymisés papot, s kéré, hogy sz. miséiben emlékezzék meg róla, fölhatalmazván őt, hogy a levélhez csatolt vörös övet élete fogytáig hordhassa. Kitörő „éljen“ és örömjaj hangzott a jelen volt 70 vendég ajkairól, kik igen nagyra-be-csülték ő méltóságának ezen atyai figyelmét az öreg kor iránt. Én pedig nagyra-be-csültem, hogy a jó öregnek, ki első plebánosom, földim, manuuctorom volt, sőt ugyanazon oltárnál végzé aranymisését, hol én egykor első misémet, hogy, mondom, esekélységem adhatta első izben rá a vörös övet, mely a szeretetnek jelképe, valamint annak is, hogy Istenért utolsó csepp vértünk is legyünk készek föláldozni. Az aranymisés első meglepetésében nem tudott szólni, csak könyveivel tanusítá nagy örömet és háláját az öröm okozói iránt.

De a nap vége is öröm és meglepetés perce volt. Egyszerre ugyanis kinyitattak az ablakok, és a plebánialak előtt egy nagy „transparent“ tűnt föl e fölirattal: „Főtiszteendő Hartmann Péter plebános ur felszázados áldozári ünnepeinek emlékeül tisztelői.“ E mellett fákyás zene is volt, és a nép ablakait is kivilágította. Két nyelven tartatott ekkor is üdvözlő beszéd, melyet az öreg ur köszönnel viszonzott. A transparent tetején egy csillag látszott, abban pedig egy kereszt, kehely és könyv volt szemléltető. A könyvben ez vala írva: „Ego sum pastor bonus.“ A nép az egész faluból öszvesereglett, és örömteljes „éljenzéssel“ zárá be az elfelejtethetlen napot. Méltánylattal kell megemlítenem Kurecz bozsoki kasznár urat, ki a többi tisztviselőkkal egyetemben a rendező, tényező és mozdony volt a nép élén. Ez által megmutatta a clerus iránti őszinte hajlamát. Több ilyen jó világit az egyháznak és hazának! — A hívek, a község, a nép szép példája pedig utánzásra méltó. — Te pedig jó öreg aranymisés pap, élj boldogul; az ég Ura áldja meg hátralevő napjaidat az egyház és haza javára!

Mendlik Ágoston.

Katholikus hitélet.

Nagyvárad, május 18-án 1860. Korunknak jelszava: haladás! . . . Amde sokan nem az erényesség, a sironnenni és sironnali boldogító szent hitben, s a felebarátot hön szerető valódi kereszténységben helyezik ez általunk is nagy horderejűnek nyilvánított szót: haladás. . . Avagy öszvetőközésbe jön-e a szent hittannal, a kereszténység magasztos eszméjével a

józan haladás? . . . Tagadjuk. Nem volt az észszerti haladásnak az egyház soha ellene; sőt segédkezet nyújtott, s nyujt erre napjainkban is, részint tanításával, részint anyagi áldozata-s pártfogolásával. Az egyház csak a kárhozatos, az emberi nem-zet testi s lelki nyomorúságát előidéző tévtanok s eszmék meghonosításának szegül ellene. De ki is tagadhatja ezt? Nem látjuk-e mind egyházi nagyainkat, ugy a legnagyobb, de komoly, józan tudósokat s a hönlángoló keblü hazafiakat az egyház karjai közt keresni a boldogságot? Nem kell messze mennünk: ott látjuk a közel elhunyt Széchenyi-t, a legnagyobb magyart, ki közhasznu roppant áldozatai közepett Istenről sem feledkezett meg, az Urnak hajlékot építtetni legközelebb is elrendelvén. De hagyjuk el e részben nem a legkedvesebb eszméket. Fáj, midőn vallási kegyeletünkért saját sorsosainktól is guny tárgyának tétünk ki. Ez sem azért fáj, mert személyünk bántalmaztatik; de méltán fáj azért, mert e magukat fölvilágosodottaknak tartó emberek lelkeit veszélyben forogni látjuk! . . . Eljövend, s nincs messze azon idő, midőn megpróbáltatásunk óraja megkondul! Oh Ur Isten! küldd el világosító Szentlelkedet ez embereknek, hogy belássák balgaságaikat. Ha egyházainkban némely nem új ugyan, de újra föllevenített kegyeletes szent szertartást látnak, mindjárt akadnak a magukat haladóknak nevezni szeretők között, kik gyenge eszközkel kárhoztatnak, bírálgatnak oly tárgyat, melyhez méltóképen hozzá sem szólhatnak! . . . Igy folyó hó 17-én, Áldozó esztendőnkön a főlelemi tanoda kisebb tanonczai az első szent gyónás-és ünnepléses áldozáshoz, égó gyertyákat tartva kezökben, járultak. Voltak, kik ebben valami kisszerű újítást s haszontalanságot akartak látni; de kiket méltóképen megczáfoltak az anyák arczairól lepergő örömkönyvek! . . . Sajnáljuk, hogy az illetők annak idejében tudomásunkra nem juttaták, hogy mi is az ünneplés diszére méltó készüllettel hozzájárulhattunk volna; kedves kötelmünknek ismerjük mindenkor a közistenitiztelet fényecrt mindent elkövetni, a mi csak gyöngé emberi erőnktől kitélik! . . . Megtartattak a keresztjáró-napok is N.-Váradon kellő fényvel püspök ő kegyelmessége személyes vezetése mellett. Ki kell itt emelnünk a sz. Józsefről czimzett kis-növelde növénydeiket, kik korukhoz képest meglehetősen elnekeltek pár, négyes hangra tett éneket. Május 16-án hajnali két óra után a haldoklók szentségei ajtatos fölvétele után adá vissza Teremtőjének lelkét Haresarik György n.-várad i. sz. kanonok. Hült tetemei a székesegyház sírboltjába folyó hó 18-án reg. 9 órakor tetettek nyugalomra. Benna e sorok írója is csekély érdemeinek méltánlyó pártfogóját vesztete el. Béke poraira! S ohly a Antal.

Beregszász, május hó 20. 1860. A szathmári megyés püspök apostoli látogatásait május hó 13-án Bereg-Ugoesában megkezdvén, lelki örömmel valánk tanui a vallásos lelkesedésnek, mely ő méltóságát körutjában követé. Beregszász ékes nagy templomában május 13-kán reggeli 9 órakor nagyszámu nép gyűlekezett össze, részt veendő a vértőlküli szep-tőlten áldozat fölajánlásában. A szent mise alatt evangélium után ő mlsága a szöszékre föllépven, a szentségek isteni eredetéről és üdvös voltáról megható szónoklatot tartott; mely után Jandriés János, beregszászi születésü, pályavégzett diaconus, presbyterre szenteltetett. A szent mise végével a bérmálás szentségében mintegy 250 részesítettvén, ő mlsága a nyert malasztoknak bőséges hasznairól és azok megörizhetése módjáról a megbérmáltakhoz rövid, de hatályos beszédet intézett. Az istenitiztelet után ft. Ruzsák Lajos helybeli plebános vendég-szerető asztalát vighangulatu szellemi élvezet fűszerezé. A déleesti isteni szolgálat végeztével ő mlsága az elemi iskolákat látogató meg, hol a gyermekek ő mlának kérdésére meglepő értelmességgel feleltek; mi fölött ő mlsága meglegedését nyilvánítani méltóztatott. — Másnap Márók-Papiba folytatá körutját, honnét még az nap Beregszászba visszatért. Május 15-én pedig a kerületi elnök, Tabódy Pál ő nagysága, a munkási főesperes és prépost, a beregszászi és kaszonyi főszolgabírák s többek késeretében Mező-Kaszonny látogató meg; hol a bérmálás szentségének kiszolgáltatása és az azt követett oltárbeszéd után a megnagyolbitott temetőt fölszentelvén, az egyházi szertartások szent ezéljáról lélekhez és szívhez szóló oly jeles beszédet tartott, hogy nem egy-kettőt lehete látni a hallgató-sokaság közöl, kik nagyobb részt

reformált vallásnak valának, — önkénytelentl térdre ereszkedve, sűrű könyveket hullatni. Emlékezetes marad Kaszonyban ő mlságának főpásztori látogatása azért is: mert harangra, a templom egyéb szükségleteire és az iskola-építetés megkezdésére pénzbeli segélyt nyújtani és rendelkezést tenni kegyesen méltóztatott; melyek eredményeiről későbbben teendünk megemlést. Ebéd után ő mlsága a kaszonyi hívek áldásától kísérve, Munkácsra folytatá körutját. Áldozó-csütörtökön Munkácson, másnap Bartházán végezte apostoli látogatásait. Május 20-án pedig ismét a beregszásziak részestülének azon szerenésében, hogy ő mlsága az új áldozárt első szent miséjében vezetvén, az ünnepélyt jelenlétével emelni méltóztatott nem csak, de evangélium után a szószékre lépve, ritka jelességű szónoklatot tartott. E szent ünnepélynek fényét a főesperes urak közül négyen, ugymint: ft Rudolf Pál munkácsi, ft. Varga István volt ungvári, ft. Dezsőffy Emmanuél tiszai-ujlaki, és ft. Huszár Sándor ungvári főesperes, emelték jelenlétükkel. Megható jelenet volt látni az új áldozárt elérékenyülését, midőn szülőit, testvéreit és rokonait, együtt az öröm és szeretet könyveit hullatva, az oltárszámolyára térdelve maga előtt látta, hogy őket lelkének mély érzetéből megáldja. Mindezeknek láttára, bármiként agyarkodjanak is ellenünk szent hitünknek gunyolói, mi imádjuk és áldjuk az isteni gondviselést, hogy ily szent és lelket fölemelő vallás gyermekei és hívei lehetünk! — E szent ünnepély színlényéről, mintán ő mlsága még egy harangot is fölszentelt és a jelenlevőkhez épületes oktatást tartott, megújult vallásos érzettel távoznak a plebániára. Délutáni egy óraker pedig a város bírójára, t. e. J. Andriás Antal, a szeretett fiának első szent miséjére megjelent nagyszámu vendég-koszorút a nagy teremben 150 terítettű fényes ebéddel fogadta, melyen ő mlsága is jelen lenni és a szülők örömeiben részt venni kegyeskedett. E nap Beregszász városára nézve hosszú ideig emlékezetes maradand; és mi, kik néhány nap alatt oly sok lelki élvezet részesei valánk, szívünk mélyéből ohajtjuk: vajha az ily szent és buzgó törekvéseket, melyek az igaz vallásosság és közjó előmozdítására irányozvák, kívánt siker koronázná!

Tápió-Györgye, máj. 20. A kedves májushó szokott örömein kívül ez idén minket, váczmegyei nagy-abonyi kerfiteket, rendkívülivel is megajándékozott. Azon boldogító szerenése érte tudnillik e hó folytán vidékünk lakosait, miszerint főpásztorukat, mlgos és ft. Peitler Antal József urat, kegyesége-, nyájassága- s atyai leereszkedéséről már is szerete ismeretést, először valának szerenésések körükben fogadhatni. Elfelédhetlenek lesznek ama napok, melyeket május 9-től 15-éig leéltünk, melyeken az atyai jóság és fiai ragaszkodás folytonos ünnepét ültük, melyeken kitüntető ő mlga, hogy benne vetett szép reményeinkre, jóakarataiban azok már is megtestesülvén, csak az ég áldását kell leesezennünk; mialatt néplünk is fényesen bizonyította be fogékonyágát s lelkesültségét szent vallásunk s annak képviselői iránt. Ő mlga mindenütt, hol a bérmálás szentségét kiosztá (N. Abonyon, Rékason, Ujszászon, Jánoshidán — T. Györgyén még csak most épülvén ő mlga nagylelkűségéből a templom, hívei az utóbbi helyen bérmáltattak meg, és T. Szelén), a ft. Müller Mihály és Balla József kanonok urak, s ft. Mikuska Károly kerületi alesperes ur rendes segédlete mellett végzett ünnepélyes püspöki sz. mise után a jelenvolt hívekhez szent beszédeket tartott. Valami megható vala látni ő mlgát, midőn pluvialeban, püspök-süveggel fején s főpásztori botjával kezében, az egyház kellő közepére állt hirdetni híveinek Isten örök ígését; mintha keresni akarta volna az elveszett juhót, mintha közelebről akarta volna ismereni övét, mintha akarta volna, hogy ismerjék meg őt is az övéi, miként cselekvék vala egykoron a pásztorok pásztorai. Hogy ily apostoli, főpásztori fáradaimait annál durasabb siker koronázza: elment a jó atya minden helyen az Ur szótejeének ama nagyfontosságú részébe is, hol a szív és lélek nemesítése munkáltatik — az iskolába. Kinek nem jutna itt eszébe a mi édes Mesterünk, Jézus a kisdetek között az ő menyeyi, gyengéd kegyeletet lehelő szavaival: „Engedjétek hozzám jönni a kisdeteket”? Utánozta ő mlga a példát, hogy adna példát másoknak is. Vajha adatnék omanan felülről mindenkinek követhetni és gyakorolhatni a titrelmet, tapintatot, nyájias modort, melyekkel ő mlgát megáldva lenni, oly igen épülve tapasztalók! — Néplünk

mindenfelé versenyzett egymással a kegyelet jeleinek kitüntetésében ő mlgának elfogadásakor. Igy minden község határan lovas csapat állt készen kísérettül a született buszár-nemzedékből. Kiemeljük Rékast, hol 50 ifju tilt lóra; Jánoshidát, hol a lovasok szép jászmentéikkel vállukon dicső emléktü időkbe varázsolták vissza lelkeinket, míg T. Szelén a luth. birtokosok tömeges részvéte ő mlga elfogadásában, jobb jövő iránti reményeinkben erősítte meg. Ugyanott a szép rendbe elhelyezett majd 200 koszorú leányka bizonyosságul szolgált, mily dus a kath. egyház eszközeiben a vallásos érzelmeket gyöngéden illetni, felmagasztalni. Zárjuk be e sorokat két jelenettel, melyek oly egyszerűek, s többet mondók mégis minden ékesszólásnál. N. Abonyon a 85 éves agg, 62 éves pap s több mint 50 éves plebános, ft. Andrány János apát ur kezét akart eszokolni ő mlgának, ki is ezt megelőzve, őt főpásztori eszokjával illette. Ugy szeretnők tudni, megvolt-e előize e eszokban a 62 éves papi fáradaimakért a pásztorok pásztorai által adandó jutalomnak! — A tápió szelei iskolában atyától-anyától elmaradt kis árva-fiu olvasott az Isten ígését figyelemmel hallgató s azt szülőinek elmondani is tudó kis lányról. A körülményekről értesült főpásztor meghatott hangon kérdezé a esinos külsejü szelid fiucsokát: el tudná-e ő otthon ugy mondani a templomban hallottakat, ha kérdené . . valaki? S itt a részvét gyöngyei peregek a püspök szeméből, mert a szülőkre gondolt a jó atya, kik már csak Istent kérhetik kis árvájokért, s talán nem hiában; mert ő mlga ígéretek tön, hogy a fiucsokáról, mint már annyi másokról, gondoskodni fog. Adja Isten, hogy ez édes atyai gondok felettünk sokáig virraszthassanak! Igen, mindnyájan ohajtjuk ezt mi, kik őt most is ugy

Ohajtók, mint virág az égharmatot,
Mint éjhomály-ölelte föld a napot,
Mint hü magzat kedves édes jó atyját,
Mint a jámbor boldog mennyek birását.

S te megjöttél szent áldásként, rég esdve,
Reményünk volt utad mentén lefestve,
Hő szerelmünk ölelt forró sugárban,
Mig hit hazánk mosolygott a magasban.

Mintha várta volna esdő imánkat,
Mely lelkünk jó illataként égre hat;
S egyért eped, mit már százezrek kértek:
Áldjon meg az Atya, Fiu, Szentlélek!

S. J.

Osl, május közepén. Valamint nekünk gyönyörölvezetet nyújtának kedves hitrokonink, ha ezen „K. Néplap” hasábjain örömhíreket közölvén, velünk tudatni sziveskednek, a mi örvendeztető s a hitélet ébresztésére ezéző események adták elő magukat: ugy bátorokodunk mi is azon hiszemmel kecsgetetni magunkat, miszerint nem kevésbbé kedves szolgálatot teendünk édes magyar hazánk katolikus lakosinak, ha egyszerű beszédben fölemeljük, a mi legközelebbi időkben örvendezteté szívünket, s minő szép jövővel akar bennünket megáldani az Isten. Ugyanis april 4-én második évfordulati napja volt annak, melyen a Karmel heggyéről czimzett boldogs. szüz Máriának szent Skapulare-congregatiója Osliban megalakult; épen husvét ünnepén támasztatván föl régi feledékenységből, s azóta összesen 3992 tag lett a szent Skapulare-társulatba e helyütt besorozva, miután nem esupán közel, de távolabb helyekről is érkeznek, kik örömkönyvek között öltöztetik föl magukat Mária ruhájába. A mint főnebb mondatott, elérkezett ez idei april hó 4-dike, s igen beces ajándékot hozott magával, ft. Zalka János esztergomi kanonok urnak szép küldeményét, illetőleg ama viaszgyertyák egyikét, melyeket ő eminentiája a bibornok érsek Öreg-Mária-Cellbe vitt a hétszázados ünnepély alkalmával, s ott megszentelvén, magával visszahozott s a szüz Anya iránti kegyeletének sugallata szerint külön helyekre, külön egyeniségeknek ajándékozni méltóztatott. Nem emlitjük a nagyszerű szál-gyertyának művészi gonddal készült ékességét, melylyel tökéletesen elboritva van, minthogy a roppant s annyi ezernyi magyar bucsusok serege bizony láta azt, és beszelte otthon maradt kedves háznépének a megjött jámbor

esaládatya, ajtatos családjára, — csupán annyit említvén, miszerint a föntisztelt ft. kanonok ur a megajándékozottak egyike levén, e gyertyára szép livegesövet, alája aranyozott talapzatot, s fölébe szintén olyan fedelet csináltatván, a boldogs. Szűz tiszteletére hozzánk elküldeni sziveskedett, minthogy közel Vesz-kényből — születése helyéről — mint gyenge kis fiu jámbor édes anyja által már e szentegyházba vezetettek, s a szülői istenes példa buzdítá őt Mária iránti kegyeleltre. E helyütt nyilván köszönjük szívességét, mely nekünk nagy örömet okozott. E fölött az eszmetársulat ösztönöz bennünket, miszerint az ajándokgyertya irányában megemlítsük az Osliban elsőben épülő kápolnának kegyes alapítóját, Jánost (Kanisai János, Kapuvár-nak ura, gróf Oslai Istvánnak női ágról rokona), esztergomi érseket, ki is 1390-dik évben szentelt hajlékot a szűz Isten-anyának, s 470 év után ismét János esztergomi bíbornok érsek szentelte viaszgyertya áll a magas emelvényen ott, hol régente a kis kápolna emeltetett. Ezen ajtatos örvendezésünk új táplálékot nyer az által is, hogy mélyen tisztelt főpásztorunk s atyánk, János győri püspök ő méltósága a legközelebbi őszszel, ugymint Kis-Asszony ünnepe táján népmisssiót fog tartatni Osliban, ő maga magas személye jelenlétével is részt veendő az üdvös gyakorlatokban. Záradékol még azon örömhirt közöljük, miszerint a f. é. feb. hó 1-80 napján megalakult „Örökös-rózsafüzér” tagjainak száma, Istennek legyen hála! mindegyre szaporodik, utóbbiak (Kath. Népl. 15. sz.) hirdményünk óta a következő helyiségekből érkezvén bejelentések, ezek: Bácsmegeyéből Szabadka, Győrmegeyéből Büres, Csécsény, Kóny, Réfalu, Zámoly; Somogymegeyéből Kutas; Sopronmegeyéből Csapod, Csorna, Fertő-Sz.-Miklós, Keczől, Kövesd, Loos, Nemes-Viss, Német-Peresztég, Sárkány, Sopron, Süttör, Széplak, Szerdahely, Szergény, és Szill. A tagok összes száma 5302, s az imaórák Kis-Asszony ünnepeig kiosztvák. Jézus, Mária nevében szőlítjük föl édes hitrokoninkat a még hátralevő imaórák szives elfogadására.

J á k y F e r e n c z.

Különfélék.

— Bibornok herceg-primás ő eminentiája a Pozsonyban tartott sz. exercitiunot, melyben mintegy 92 áldozár vón részt, bevégezvén, folyó hó 28-án a bérmlás szentségének kiszolgáltatása végett Mária-völgybe ment, a következő napokon Réese, Bazin, Sz.-György városokat, és Cziffer falut örvendezteté meg magas látogatásával, végre Nagyszombatba menend, honnan körül-belül június hó 5-ére váratik vissza székhelyére.

— Figyelmeztetjük t. ez. olvasó-közönségünket az első magyar általános biztosító-társaságnak legközelebb megjelent, az életbiztosításra vonatkozó két rendbeli programmjára: az egyik a biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjak, a másik a biztosított életében fizetendő ki-házásitási tőkék, elhalasztott évjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen évjáradékok biztosítását tárgyalja. Az életbiztosítás hasznai ismeretesbék, semhogy azokat bővebben fejtegetni szükséges volna. Álljanak itt ajánlásul a programmnak eme szavai: „Az életbiztosítás kettős jótétemény kútfeje; az élet tartama alatt a takarékoság iránti fogékonytságot ébreszti föl az emberben, mi ismét a mértékletességet s a munkásságot, az ember e két legszebb ékét mozdítja elő, és midőn ez érények gyümölesének egy részét átveszi, hogy azt a család fentartója-és táplálójának rögtön vagy későn történő halála után mint munkájának, tehetségeinek és szeretetének kárpótlását a család részére gyarapítva visszatérítse, mindazon csapás enyhítésére és eltávolítására is szolgál, mely a család fő elhunytával a családra nézve legtöbb esetben támad; vigaszt ad kétségbeesés, segélyt a gyermekek neveltetése- és képezésére; és mind e jótétemény az életbiztosítást a vele élő családok, a népek jótéteményé, s miveltségük és jólétük hatalmas előmozdító-jává emelé.

E programmok és a biztosítási bevallásokhoz szükséges minták kaphatók az igazgatóság irodájában Pesten, Uj-téren levő saját házában 3-4 sz. a.

— R o m a. Május 13-án tartatott meg De Rossi-nak, ki Genuában 1698-ban született, mindig Romában élt s 1763-ban meghalt, boldoggá-avattatásának ünnepe. Sz. Péter basilikájának fölékítése és kivilágítása ez alkalommal a legfényesebb vala. A kedvezőtlen idő miatt nem jelent meg oly népsokaság, mint S a r k a n d e r boldoggá-mondatásának ünnepe.

— J a p a n. Egy amerikai missionarius, ki már évek óta a chinai missio-társulatnál orvosi minőségben működik, dr. M a g o w a n, legközelebbi tudósításában a japáni kormány a kereszténység iránti ellenséges indulatáról tesz említést. A kormány minden tettéből kitétt, miszerint a kereszténység terjesztésére vonatkozó minden kísérletet megakadályoztatni szilárdul el van határozva. Az okok, úgy mond, melyek az azelőtt már virágzó kereszténység száműzését eszközök, politikai természetűek. Nem régen Japanban évenként bizonyos neme a szer-tartásnak divatozott, melynél a kereszt lábball tapodtatek; ez istentelenség, úgy látszik, a keresztény nemzetekkel összeköt-tetés óta megszűnt. Mindazáltal a keresztény könyvek bevitelle még most is szigoruan el van tiltva, az idegenek, és az ezekkel társalkodók fölött éber figyelemmel örködnek. A japanok igen készeknek mutatkoznak az idegenektől mesterségeket és tudományokat elfogadni; az ő vallásuk Indiából, bölcsészetük s nagyobbrészt irodalmuk is Chinából származott. A chinai írásmódot saját alphabetumoknak elejbe teszik. A keresztényekhez azonban még nem egyhamar fognak fordulni.

Kegyes adományok.

Pápa ő szentsége számára az egri egyházmegyei hivatalnál következő adományok gyűltek be (folytatás*): Z a t y k ó József prépost, alesperes, gyöngyösi plebános 19 frt 60 kr, H a c k e r Miksa gyöngyösi káplán 1 frt, K e l e m e n János gyöngyösi káplán 2 frt, Z s o l d o s Gábor plebános-helyettes 1 frt, a gyöngyösi szent-ferencz-rendi ház 10 frt, a gyöngyösi összes hívek 16 frt, C s i n t a l a n Dániel gyöngyös-halászi lelkész 4 frt, S t ö e s s z e l Ferenz gyöngyös-tarjáni lelkész 10 frt, a gyöngyös-tarjáni Mária-társulat 5 frt, P e l l e József gyöngyös-orosi plebános 3 frt, V a v r i k János solymosi plebános 10 frt, M r a e s k ö Antal saári plebános 5 frt 40 kr, Saár Lelcségében létező Mária-társulat 3 frt, E r ö s Gedeon markazi plebános 2 frt, V i n k l e r Mihály visontai plebános 4 frt, R ö t h y Károly detki lelkész 5 frt, B á n János karácsondi plebános 5 frt, karácsondi hívek 5 frt, A s z t a l o s József nagy-fügedi plebános 2 régi ezüst kétfrtos és 1 új ezüst forintos, S e r e s Imre vámos-györki lelkész 1 db arany, B e k é n y János alesperes, viszneki plebános 5 frt, N i c o r a Péter viszneki káplán 1 frt, a viszneki kántor 1 frt, a viszneki hívek 2 frt, C s e r n o v s z k y Ferenz és fia 1 frt 40 kr, H o r v á t h Zsigmond adási plebános 1 db arany és 1 régi huszas, H o r v á t h Sándor uradalmi ispán 6 régi ezüst huszas, M i z s n a y József községi bíró 3 frt, T r a j t e r János községi jegyző 2 frt, B e r é n y i István kántor-tanító 2 frt, H a n n o s Károly harangozó 2 frt, az adási hívek 1 régi ezüst huszas és 2 frt 10 krt, Z s i d e g Endre alesperes s ballai plebános 2 db arany, L a c z a y Mihály pétervásári plebános 1 db arany, H o l c z e r József erdőkövesdi plebános 18 db huszas, N e m e s József erdőkövesdi káplán 3 db huszas, I s t v á n y i József prépost, szent-erzsébethi plebános 1 db arany, G é c z y József szent-erzsébethi káplán 6 db huszas, K l a m p a c z k y Alajos síroki plebános 1 db arany, S z ü e s József síroki káplán 3 huszas, S z i n a y Ferenz recki plebános 1 db arany, K o z m a József bodonyi plebános 1 db arany, K i s s Sándor dorogházi plebános 1 db arany, S p o r e r Alajos hátonyi plebános 1 db arany, F e k e t e Mátys rakomazi plebános 12 frt, C s e t e György káplán 1 frt, M a j e r János rakomazi lakos 10 frt, V e r e s T e r e z 24 ezüst huszas, a többi rakomazi hívek 11 frt 92 krt, N a g y f e j e ő Ignác balmaz-ujvárosi lelkész 12 darab ezüst huszas, P u s z t a y Lajos 5 frt, B a u e r József 2 frt 50 kr, M e r v o József 1 frt, V o j t o v i c s János 1 frt, G r i e g e r István 1 frt, egy névtelen 1 frt, többen összesen 5 forint.

Szent-István-oltárra: Turkevi Mátys Bácsben 1 frt 60 kr aust. ért.

*) Lásd a 9. 11. 13. 21. számokat.